haja vsak dan rasen nedelj in prasnikov

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Issued daily except Sundays and Holidays

ETO—YEAR X. Entered as second-class matter January 23, 1916, at the post-office at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879. CHICAGO, ILL., PETEK 2. NOVEMBRA (NOVEMBER) 1917 ŠTEV.—NUMBER 258.

NOV PORAZ ITALIJANOV.

E ZA MICHIGANSKI PREMOG.

cene za mehki premog iz Michigana in nekatere izpremembe.

translation filed with the postmaster at Chicago on Nov. 2, 1917, as required by the Act of Oct. 6, 1917.

Washington, D. C. — Uprava rivo je naznanila cene za me- michiganski premog, in spre- je cene za gotova premo- polja v Montani, Arkansasu, isu in Missouriju.

državo Michigan so doleče- dočene cene: run of mine premoga; izbranega $3.10; presejanega drobiža $2.20.

državi Montana je bila cena izbran premog povišana od na $3.60. Cena za presejan je bila znižana od $2.45 na

paričkem polju v Arkansasu cena za izbran premog po- od $2.90 na $4.50. Cena presejan drobiž je bila zniža- $2.40 na $2.00.

na flemintonskem polju v je bila za izbran premog od $2.65 na $4.00. Cena presejan drobiž je bila znižana $2.15 na $1.70.

Missouriju, v okraju Brook- Randolph, je bila cena za mine povišana od $2.70 na za izbran premog od $2.94 $2.40 in za presejan drobiž pa $2.65 na $2.90.

cene niso v zvezi s pismenim očilom, ki ga je poslal Gar- upravitelj za kurivo, pred- Wilsonu, ki se nanaša na nje cene pri rudniku meh- premoga kot posledica povi- mezde.

dsednik Wilson ni v svoji za splošne cene z dne 21. določil cene za Michigan. mbe za Montano, Arkan- Illinois, kot so naznanjene, jo cene za izbran premog, jo ga pa za presejan dro-

PLOZIJA V MUNICIJSKI TOVARNI,

translation filed with the postmaster at Chicago on Nov. 2, 1917, as required by the Act of Oct. 6, 1917.

ntreal, Can. — Močna eks- je razdjala del obrata Ca- Explosives kompanije v reuilu. Iz Montreala je od- vlak z ognjegasnimi a- Prva poročila naznanjajo, so izgubljena človeška živ-

strelbe so se nadaljevale do ure. Nebo je bilo razsvetlje- mavričnimi mnogobrojnimi ni gorečih kislin.

ijo, da so razstrelbe pričele slopja za krogle, v katerem odkrit ogenj. Močan veter plamen direktno prek o-

kompani dela okoli 1.000 škodo cenijo na $1, 600.000.

AK SKOČIL V SMRT.

w York, N. Y. — Korporal ry E. Loveman, star 25 let, skoči iz osmega nadstropja v

nan je prišel iz Birnungha- Ala., da poroči gdč. Regino kopf. Njen oče je dejal, da nepametno, če sedaj poroči porala, ko se lahko vrne kot bljenec iz vojne.

VREME.

ago in okolica: V petek s polagoma naraščajočo peraturo. Lahki zapadni ve- Povprečna temperatura v njih 24 urah: 29. Solnce izha- 6:23, zahaja ob 4:44.

Ekspert prihaja, da pazi na premogarske roparje.

Vlada ne zaupa baronom vremoga v Coloradu in pošlje "stražnika".

True translation filed with the postmaster at Chicago on Nov. 2, 1917, as required by the Act of Oct. 6, 1917.

Denver, Colo. — Profitarstvo s premogom v državi Colorado bo vbodoče zelo tvegan posel.

V Washingtonu so naznanili, da je eden ekspert zvezne obrtne komisije na potu v Colorado, da pazi na premogovniške barone, da ne bodo glumačili z računi, da iztisnejo še posebej dolarje iz konzumentov.

Zvezna obrtna komisija ima velik štab izurjenih ekspertov, katerim so znani produkcijski troški za premog in poteze, ki se jih poslužujejo dletarji premogovih cen v profitarstvu proti ljudstvu. Ti možje so posebej študirali premogov biznis in vedo, koliko se lahko računa legitimno k produkcijskim troškom.

Eden teh ekspertov bo stalno dodeljen štabu William J. Galligana, pred kratkem imenovanega upravitelja za kurivo v Coloradu. Njegova stvar bo, da pridejo premogovniški baroni, ki hočejo iztisniti iz konzumentov tribut, kteri jim ne gre, na zatožno klop.

Kadar bodo skušali premogovniški operatorij nekaj naložiti ljudstvu, tedaj bo ekspert ob strani mr. Galligana, da izda svarilo in pokaže, zakaj so zahtevane cene neprilične in nepostavne. Ekspert bo imel pravico pregledati knjige vseh premogovniških tvrdk ki operirajo v Coloradu.

Iz Washingtona naznanjajo, da določene cene za premog od uprave za kurivo niso določene trajno. Če ga preiskava zveznega eksperta prepriča, da so določene cene previsoke in da operatorji vlečejo nepravičen profit, tedaj bodo cene revidirane nizdol.

Na ta način se bo ekspert v Coloradu mogoče izkazal kot najboljši ljudski prijatelj v tej državi, ki ga lahko ima ljudstvo to zimo.

BANKROTIRAN BANKIR PRED SODIŠČEM.

Chicago, Ill. Ko se je Harry A. Dubia, bivši predsednik Industrial Savins banke na 2007 Blue Island ave., ozrl po sodnijski dvorani, je vzrl same sivolase žene, zavite v rute, ki so svoječasno vlagale svoje prihranke v banko, ki jo je on bankrotiral.

Dubia je nastopal kot prijatelj in svetovalec za prebivalce v njegovi soseščini, v kteri je bila tudi nastanjena banka. Zdaj se je sešel s svojimi prejšnjimi prijatelji in znanci v sodnijski dvorani, ki ga obtožujejo, da je vzel njih denar in ga zapravil v špekulacijah.

Po izjavi javnega tožnika je imel Dubia premalo $800,000. Izbiranje porotnikov gre gladko od rok.

OSEM MEŠČANOV ARETIRANIH; ŠLI SO PO PREMOG.

Wabash, Ind. — Aretiranih je bilo osem meščanov, ki za denar niso mogli dobiti premoga in so se odločili, da gredo na železnico in ga nalože za svojo potrebo.

Policija je imena aretiranih meščanov zamolčala.

POPLAVA UGROŽA MESTO.

Warren, Pa. — Reka Allegheny narašča in ugroža železniške mostove. V 24. urah je reka narasla za pet čevljev.

TRGOVCI NA DEBELO SO LICENZIRANI.

Živilska uprava je raztegnila kontrolo nad trgovino z grocerijami.

True translation filed with the postmaster at Chicago on Nov. 2, 1917, as required by the Act of Oct. 6, 1917.

Chicago, Ill. — Vlada je trdno zagrabila za kontrolo živil v Illinoisu v času vojne, ko je včeraj stopil v veljavo sistem za licenziranje groceristov na debelo.

Premestitev trgovine na debelo na podlago za licenziranje pomeni, da postanejo cene mandatorične, ki jih vsaki dan naznani živilska uprava.

Sistem licenziranja objema vse, ki napravijo v enem letu nad $100,000 biznisa. Prizadete so vse velike trgovine in vlada ima polno kontrolo nad vsemi živili, ki jih prodajajo groceristi.

Cene, ki naj jih plača trgovec na drobno, jih objavi urad živilske uprave s cenami za konzumente. Diferenca med cenama pomeni profit, ki ga po sporazumu dobi trgovec na drobno.

"SEEADLER" JE ZGOREL 2,000 MILJ OD ZEMLJE.

True translation filed with the postmaster at Chicago on Nov. 2, 1917, as required by the Act of Oct. 6, 1917.

Pacifična luka. — Grof von Luckner, poveljnik nemškega korzarja "Seeadlerja," je dejal časnikarskim poročevalcem na Fiči otočju, ko je bil ujet blizu Fičija, da je ogenj uničil korzarja 2,000 milj od zemlje. Preje so poročali, da se je razbil ob nekem otoku.

Grof je priznal, da je Seeadler uničil pet in dvajset trgovskih parnikov in jadrnic na svojem križanju. Rekel je, da je bilo pet ladij, samih jadrnic, potopljenih v Pacifiku. Vse moštvo je bilo poslano na suho. Zelo priljubljen mu je bil načrt, da je brezžično vprašal za čas. Marsikdo mu je odgovoril, in sledili so pogostokrat ladji, in jo potopili, ki je naznanila čas.

TRIJE KAZNENCI UŠLI.

Jeffersonville, Ind. — Kaznenci Charles Manus, Harry Johnson in Henry Bentley so dejali, da gredo vedrit v leseno kočo, ko jih je ujel dež pri kopanju krompirja na njivi poboljševalnice. Nekaj ur kasneje je šel paznik v kočo, da se prepriča, kaj delajo kaznenci v nji. Koča je bila prazna in o kaznencih ni bilo duha ne sluha.

PREMOG PO $ 20 TONA.

Crawfordsville, Ind. — Harry Remley je kupil na javni dražbi štiri tone trdega premoga. Plačal je zanj $20 tona. Peljati ga je moral šest milj daleč do njegovega doma. To je bil prvi trdi premog, ki je bil zadnje tedne na prodaj v okraju Montgomery.

BANDITJE SO ODNESLI BOGAT PLEN.

Franklin, Pa. — Vlomilci so vlomili v mesnico Grieff & Mault v Emletonu, razstrelili blagajno in odnesli $200 v gotovini in za $15.000 do $16,000 delnic.

MLEKO PO 13 CENTOV KVART.

Fort Waqne, Ind. — S prvim novembrom so pričeli trgovci z mlekom prodajati mleko po 13 centov kvart. Farmar dobi le šest centov za kvart mleka, ali 24 centov za galono.

Občinska mlekarna bi take cene kmalu odpravila.

50 načinov, kako končati vojno slehernì dan.

Uradniki v Washingtonu dobivajo militaristične iznajdbe, ki lahko revolucijonirajo vojno.

True translation filed with the postmaster at Chicago on Nov. 2, 1917, as required by the Act of Oct. 6, 1917.

Washington, D. C., 1. nov. — Vojnemu departmentu je vsak dan predloženih petdeset novih načinov, kako končati vojno; vsakih 24 ur namreč prinese toliko novih militarističnih iznajdb in skoraj vsak iznajditelj trdi, da more njegova iznajdba revolucionirati vojno. Od vsakih sto iznajdb jih je devetindevetdeset, ki se zavržejo kot nepraktične, ali zaradi možnosti, da je mogoče ena dobra, so vse dobrodošle in prˇiskane.

Tukaj je navedenih nekaj iznajdb, ki jih ima danes pred seboj odsek za ordnance in fortifikacije v vojnem oddelku in kateri prelimirarno preišče vsako iznajdbo:

Svetli reflektorji (zrcala), ki imajo namen vreči solnčno svetlobo v oči sovražnika in ga oslepeti; prači podobna naprava za metanje bomb; torped na snnem, podoben malim traktorjem, ki ima drveti proti sovražnemu zakopu in tam ekspiodirati; zračni torped, ki leti sam brez krmarja; strel z dvema kroglama, ki sta zvezani z verigo z namenom, da zamotata eroplane v zraku; bomba s propelerjem, podobna zračni raketi; sabija, ki ima na ročaju pritrjen samokres, in ki povzroči dve rani; suknja, sestavljena iz kovinskih delov, podobna srednjeveškemu oklepu, ki bi odbijala krogle kot deževne kaplje; ročna granata na vrvi, ki se razstreli, ko pade v sovražni zakop, čim vojak potegne za vrv; centrifugalna puška, ki vrti krogle do zadostne sile in potem jih meče v stalnem toku; rešilni parašut za avijatike, da se lahko spuste na tla s pokvarjenega eroplana; modernizirana naprava za metanje zakopnih bomb; bomba, ki povzroča gost dim in ki jo imajo vreči pešci v trenotku pred bajonetnim napadom.

Vojni department je prejel blizo 10,000 iznajdb, odkar je bila napovedana vojna. Med temi je okrog petdeset vrst centrifugalnih pušk in na stotine ročnih granat, novih eksploziv, strojnih pušk in strupenih plinov. Mnogo iznajdb je zavrženih — čeprav obetajo dober uspeh — ker jih ni možno hitro prilagoditi vojnim potrebam, ali pa zato, ker jim še manjka raznih izboljšanj in vojni department nima časa za take stvari, posebno, ker poizkušanje in eksperimentiranje vzame več mesecev.

Velika pozornost je posvečena centrifugalnim puškam, toda pomanjkljivost je, ker izstreljavajo okrogle krogle, ki ne neso ravno in tako daleč kot podolžene ali poostrene krogle.

DEČKA UTONILA NA LOVU.

Kemmerer, Wyo. — 13letni Charles Rose in Samuel Daniels sta utonila na lovu v Gavardijevem nabiralniku.

Dečka sta ustrelila dve raci in sta se odpeljala v slabem čolnu ponji. Sredi nabiralnika se je čoln napolnil z vodo in pri tem je eden deček padel v vodo. Drugi deček je takoj skočil v vodo, da ga reši, toda prvi deček se ga je oklenil okoli vratu. Tako sta se oba pogreznila.

Tragedijo je gledal osemletni deček na bregu.

Berlin javlja o novi avstro-nemški zmagi ob Tagliamentu. 60,000 Italijanov ujetih, skupaj do danes 180,000 in število vplenjenih topov je naraslo na 1500. Na Banjšici je padlo 30,000 Nemcev. Tretja italijanska armada se je rešila s Krasa. Presenečenja v državnem zboru na Dunaju.

True translation filed with the postmaster at Chicago on Nov. 2, 1917, as required by the Act of Oct. 6, 1917.

Washington, 1. nov. — Današnja brzojavna poročila, ki so prišla sem, pravijo, da je bilo 30.000 nemških vojakov —med njimi tudi dva generala divizije — ubitih v veliki bitki na Banjšici.

Berlin (via London), 1. nov. — Avstro-nemške čete, ki so invadirale Italijo, so pomnožile število ujetnikov na 180.000 in vplenile 1,500 italijanskih topov. Te informacije je danes uradno sporočil nemški vojni stan. Nemško poročilo pravi, da je 14. nemška armada izvojevala včeraj drugo veliko zmago. Del umikajočih se italijanskih čet se je ustavil ob reki Tagliamento. Nemci so pa okupirali mostiške pozicije v Dignoni in Codroipu. Avstro-Nemci so prodrli v postojanke italijanskih zadnjih straž vzhodno od spodnjega Tagliamenta, kjer so odrezali in ujeli 60.000 Italijanov. Dalje pravi poročilo, da so osvojena vsa mostišča ob Tagliamentu in Nemci so vplenili več sto topov.

Rim, 1. nov. — Vojni stan javlja danes, da so se italijanske čete pod pritiskom avstro-nemškega napada v severni Italiji skoraj popolnoma umaknile s tretjo armado vred na črto ob Tagliamentu.

London, 1. nov. — Angleški vojni urad poroča, da je bilo osem oseb ubitih, 21 pa ranjenih pri nemškem zračnem napadu preteklo noč.

Washington, 1. nov. — Oficijelne brzojavke, ki so danes dospele sem, opisujejo zanimiv prizor v avstrijskem državnem zboru 27. oktobra. Predsednik zbornice je formalno obvestil poslance o veliki avstro-nemški zmagi nad Italijani na Banjšici in jih pozval, da z živio-klici pozdravijo avstrijsko armado. Češki poslanci so mirno in tiho sedeli na svojih sedežih in niti eden ni vstal na veliko jezo in zgražanje poslancev nemškega elementa. Nezadovoljnost številnega češkega elementa daje avstrijski vladi mnogo skrbi.

BITKA OB TAGLIAMENTU.

London, 1. nov. — Umikanje generala Cadorne pred avstronemškimi četami se ustavlja. Nasprotne si sile so v boju na več krajih med Vidmom in reko Tagliamento, kjer se bodo Italijani bržkone ustavili.

Poskus Nemcev, da bi obkrožili fronto ob Tagliamentu v smeri od Karnskih Alp, se vsekakor ne vrši gladko. Medtem, ko je nemški udarec nadvladal in razpršil italijanske čete ob Soči severno od Gorice, se je generalu Cadorni posrečilo rešiti ostale armade skoraj nedotaknjene — kakor pravi poročilo iz njegovega vojnega stana — in tretja armada, ki je bila na Krasu, se je uspešno umaknila z vsemi topovi in bojnim materijalom. Umikanje Italijanov ni naredilo zmešnjave in očitno je bila strategična poteza gen. Cadorne, da umakne svoje čete od Soče čez furlanske planjave do pozicij, od-oder bo lahko odgovoril z močnim protinapadom.

Mackensen napada Italijane na dveh krajih. Avstrijska armada pod generalom Krobatinom je dospela do Gemone, petindvajset milj severno od Vidma. Tukajšnji militaristični zvedenci menijo, da tamkaj namerava sovražnik prekoračiti Tagliamento v svrho, da pride Italijanom na bok in jih prisili na daljno umikanje do reke Piave. Nemška armada pod generalom Buelovom prodira južnovzhodno od Vidma vsekakor z namenom, da odreže Italijane, ako je mogoče, ki se umikajo s Krasa in južnih pokrajin ob Soči. Zapadno od Vidma so avstro-nemške armade prodrle trinajst milj in dosegle San Daniele ob Tagliamentu.

Na tem mestu, na vzhodnem bregu "Italijanske Marne", na osemnajst milj dolgi fronti med San Danielom in San Vitom, se je pričela bitka, ki odloči usodo Italije. Besno bojevanje se še vrši med prednjimi stražami nemškega srednjega krila in četami, ki z obupnimi akcijami zakrivajo umikanje Cadornove armade na zapadni breg Tagliamenta. Iz italijanskega glavnega stana javljajo, da je armada prenehala "gledati nazaj" in da zdaj 'gleda naprej', zaupajoča v svojo sposobnost, da lahko zavda avstro-nemškim armadam večji udarec, kakor ga je pa dobila od njih.

Berlin je javil snoči, da je število ujetnikov naraslo na 120,000 to je 20,000 muž več kot je bilo prej poročano. Število vplenjenih topov se je pomnožilo na 1000. — Avstro-Nemci so zasedli 900 štirijaških milj italijanskega ozemlja.

Nocojšnja depeša iz Rima pravi, da je general Cadorna rešil obe italijanski armadi južno od Tolmina. Angleške in francoske armade hite z so mogočo naglico Cadornovim četam na pomoč. Italija je poklicala svoje rezerve in pozvala v službo vse letnike od leta 1874 do 1899.

Uradna poročila.

Rim, (poročilo 31. okt.) — Včeraj so se vršili različni spopadi na hribih pri St. Danielu v Furlaniji, ob kanalu Ledra, v Pasian Schiavonesco in Pozzuolo. Hrabro vedenje naših čet kritja in kavalerije je pomoglo ostalim četam, da nadaljujejo z gibanjem proti pozicijam na novi fronti.

Berlin (nočna depeša, 31. okt.) V Italiji se vrše uspešni boji na ravnini ob reki Tagliamento. Število ujetih Italijanov je naraslo več kot na 120,000 in vplenili smo več kakor 1000 topov.

Zmaga Kanadčanov v Flandriji.

London, 1. nov. — Kanadske čete so v besnem boju z Nemci za posest Paschendaela. Danes javljajo z zapadne fronte, da so dospeli do točke par sto jardov od mesta. Nemci se zavedajo, da padec te postojanke bo dal Haigo-

(Dalje na 3. str., 1. kol.)

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Izhaja dnevno razen nedelj in praznikov.

LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cene oglasov po dogovoru. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina: Zedinjene države (izven Chicago) in Canada $3 na leto, $1.50 za pol leta in 75c za tri mesece; Chicago in inozemstvo $4.50 na leto, $2.25 za pol leta, $1.13 za tri mesece.

Naslov za vse, kar ima stik s listom:
"PROSVETA"
2657 So. Lawndale Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"
Organ of the Slovenic National Benefit Society.

Issued daily except Sunday and Holidays.

Owned by the Slovenic National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada $3 per year; Chicago and foreign countries, $4.50 per year.

Address:
"PROSVETA"
2657 So. Lawndale Avenue, Chicago, Illinois.

Telefon Lawndale 4635.

21

Datum v oklepaju n pr (September 30-17) poleg vašega imena in naslova pomeni, da vam je s tem dnevom potekla naročnina. Ponovite jo pravočasno, da se vam ne ustavi list.

Svoboda žene.

Strašne reči se gode dandanes na svetu in med temi rečmi je veliko — dobrega. Nova doba je, doba, ki porodi svobodo. In pomislite, tudi ženam se rodi svoboda!

Amerika je žrtvovala tisoče življenj in več miljard dolarjev, da je osvobodila črnokožce iz sužnosti pred dvainpetdesetimi leti. In prišlo je, da bo svet žrtvoval stokrat več, da osvobodi med drugimi tudi ženo.

Človeški rod pripada živalskemu svetu. Ljudje so človeške živali. Dokler so kosti človeka oblečene v meso in kri, toliko časa je človek žival. Proces življenja je enak pri človeku kakor pri ostalih živalih. Dobra, zdrava kri, ki zajema redilno snov iz hrane, naredi zdravega človeka in ravno tako je pri živalih; slaba kri pomeni bolezen in propast telesa od najbolj zanikrne živali do najbolj razumnega človeka.

Seveda prevladuje med ljudmi misel, da stojimo visoko nad živalmi; to je resnica do gotove meje, kar se namreč tiče razvoja duševnega življenja, ampak ogromno število ljudi je še, ki se pogreznejo pod živali, kar se tiče fizičnega življenja.

In ravno ljudje, ki mislijo, da stoje visoko nad živalmi, so med tistimi, ki se pogrezajo nižje. Zakaj? Zato, ker ne skrbe za razvoj svojih teles toliko kolikor skrbi žival, in zato mislijo, da so na višji stopinji.

Vrnimo se k ženi. Odkar je človeštvo začelo lezti v takozvano "civilizacijo", se je obleklo v kostume, s katerimi je potegnilo ostro črto med obema spoloma. Dolgo vrsto stoletij so sploh smatrali ženo za nižje bitje, ki ni za drugo, kakor da rodi otroke in čepi v cerkvi. Proti koncu dvajsetega stoletja je začel ta nazor polagoma bledeti; žena se dviga v politično življenje in dobiva vedno več pravic. Enakopravnost stopa na površje.

In svoboda prihaja tudi v kostumu! Človek, ki hoče biti nad živalmi — pravzaprav bi moral biti! — je že dolga stoletja suženj obleke. To se ne pravi, da bi moral človek biti brez vsake obleke. Obleka je zato, da človeka varuje in mu koristi, toda kostum, ki ga je dala ljudem civilizacija, vklepa človeka v spone, stiska telesne ude in ovira kroženje krvi, kar pomeni, da je škodljiva njegovemu zdravju.

Pravi mukotrpni suženj obleke je pa bila in je še žena. In čim bolj hoče biti "civilizirana", tem večja sužnjica je. Obleka, ki ji stiska žile in kosti, in krilo, ki jo izpostavlja vetru, prahu in mrazu, ji kvari ude, katere ji je dala natura in naredi iz nje telesne razvaljno. Žival se prosto giblje s svojim telesom, toda človek ga vklepa v železo (moderc!) in stiska si vrat z ovratnikom in drugimi cunjami, da se mu napenjajo žile na sencih kakor obešencu.

Žensko krilo je znamenje sužnosti, ki eksistira še iz temnih časov srednjega veka in dokler ne izgine, ne bo žena svobodna in enakopravna. Krilo in kostum sploh so si izmislili ljudje, ki so menili, da so razumna bitja — visoko nad živalmi, dosegli pa so to, da pomehkokužili svoje telo, popačili svoje ude in povabili bolezen, da se lahko naseli v njih. Ali se osvobodi žena barbarskega krila?

Da! Današnja doba je velika doba osvobojevanja. Revolucija sledi revoluciji, izpremememba izpremembi. Na Francoskem, Angleškem in drugod v Evropi se pojavlja žena — v hlačah. In ameriške modistinje v vodilnih krogih so pravkar iznenadile strmeče občinstvo, da je zaradi varčevanja na platnu potrebno okrajšati krilo, še bolje pa je, da ženske oblečejo hlače po vzoru svojih sestra v Evropi.

Žena v hlačah! Delavke v angleških in francoskih tovarnah, na železnicah, v rovih in na površju pri drugih delih nosijo hlače in se dobro počutijo. Tako lahko se kretajo in toliko zdravejše so, da pravijo odločno: "Hlače ostanejo tudi po vojni!"

Ali ni to grozno!.... Ljudje s srednjeveško pametjo se grabe za lase. Žena v hlačah — na javnem, na ulici, vpričo drugih ljudi! Ljudje jo vodijo in spoznajo — o strah in groza! — da ima dve nogi kakor moški! Resnično je podobna človeku in navsezadnje je morda — res človek!

Neverjetno! In res je! Žena je polagoma svobodna. Prosto se giblje. Ni ji treba več stopicati, kakor da bi imela zvezane noge. Lahko naredi širok korak, iztegne nogo in svobodno stopa kakor zahtevata priroda in zdravje.

Ženstvu je posijal velik žarek. Luč prihaja v obliki znanosti, da je fizična moč in neoviran razvoj te moči ženski ravno tako potrebna kakor možu. Močna žena, fizično in duševno razvita žena je dobra, idejalna in sposobna mati zdravih in razvitih otrok; slaba ženska, ki je telesno pokvarjena, ne more roditi druzega kakor slabiče. Zdrave in močne mišice so potrebne, kakor je potrebna duševna naobrazba.

Da, svoboda prihaja tudi za ženo! V veliki dobi živimo, v epohu, ki bo človeka res dvignil iz nižin živalstva in ga postavil na tron resnične civilizacije, ki mu je podeljena po zakonih družabnega razvoja in kakor je zapisano v zgodovini človeštva.

DOPISI.

Camp Gordon, Atlanta, Ga. — Ker vidim v Prosveti dopise naših fantov iz raznih taborišč, sem se tudi jaz namenil opisati, kako se počutimo v tukajšnjem taborišču.

Dne 23. sept. smo se odpeljali iz Johnstowna, Pa., proti taborišču Lee blizu Petersburga, Va. Tam so nas vežbali osemindvajset dni. Dvajsetega oktobra so nas zopet naložili v železniške kupeje in nas odpeljali v taborišče Gordon pri Atlanti, Ga.

Ker so nas Slovence tako porazdelili, da po dnevu sploh nimamo prilike priti skupaj, je nam nekako dolgočasno. Ob večerih vseeno prihajamo skupaj, da se zabavamo. Vsaki dan željno pričakujemo slovenskih časopisov, da jih čitamo o prostem času, katerega imamo dovolj.

Pritoževati se nimamo kaj, ker se nam dobro godi, kolikor je v vojaškem življenju sploh mogoče.

Če bi imeli v vsakem taborišču še pivovarno, bi še mnogo ložje dihali. Sicer nam pa pijače ne primanjkuje. Delavci strica Sama so nam zgradili velik vodovod, kjer je vode več kot dovolj. Žejo si tudi lahko tešimo s sodavico in drugimi "mehkimi" pijačami, ki se jih danes za denar lahko dobi.

Kar se "solnčnih rož" tiče, smo v slabem položaju, ker tu ni sploh nobene.

Sempatja se primeri, da jih pride nekoliko iz bližnjega mesta, da nas ogledujejo kot da smo nekaka menažerija. Te "rože" se kar svetijo, če se obrnejo proti solncu. Prebivalstvo v tem kraju je večinoma črno. Iz tega sledi, da morajo biti tudi "solnčne rože" črne.

Gregor Korobaču nikakor ne svetujem napraviti poleta v ta kraj, kajti tu ne bo našel svojih priljubljenih "cvetk" in bi bil preveč razočaran.

Toda, če le pride, da nas obišče, bi nas veselilo, in ga bomo tudi z veseljem sprejeli.

Pozdrav čitateljem "Prosvete" in članom društva Danica št. 44, SNPJ., in Sv. Barbare št. 55, v Franklinu, Conemsugh, Pa.

Frank Krese, Co. M 327. Inf., Camp Gordon, Atlanta, Ga.

Bellevue, Ariz. — Stavka rudarjev v Globe in Miami je končana. Vladna komisija, ki je preiskovala situacijo v stavkovnem okrožju, je pod gotovimi pogoji, na katere so morali pristati lastniki rudnikov, preklicala stavko. Kaki so ti pogoji, ne vem natančno, ker je težko dobiti resnično sliko o položaju iz tukajšnjih meščanskih listov.

Pogoji so v splošnem sledeči: Družbe morajo vposliti vse bivše štrajkarje in ti se morajo zglasiti za delo v petih dneh.

Stavkokazi lahko ostanejo na delu.

Toda takoj drugi dan po razglasu sem ji hvidel mnogo marširati skozi mesto z "blanketi" na hrbtu. Se jim pač ni zdelo varno čakati povratka štrajkarjev in so jo raje prej odkurili.

Preiskovalna komisija ni imela z rudarji nobenih težav, kajti ti so ji dali vsa potrebna pojasnila in so ji šli v vseh ozirih na roko.

Težje stališče je imela z lastniki rudnikov in s trgovci, združenimi v takozvani "Lojalni ligi".

Ti so nasprotovali proti prisilnemu sprejemu štrajkarjev nazaj v stavkovna okrožja. V tem se je posebno odlikoval predsednik "Prve narodne banke", češ, da so štrajkarji skvarili ves 'business'.

Tajnik Wilson ga je vprašal, če je že kdaj delal v rudniku.

"Še nikoli!" je bil odgovor.

"Ali bi šel mogoče ti delati v rudnik, če sklenemo, da se štrajkarjev ne sprejme nazaj?"

"To ravno ne."

"Ali so ti znane razmere v rudnikih, oziroma sistem produkcije bakra?"

Mr. bankir je na vprašanje zopet pokazal svojo nevednost in sovraštvo do organiziranega delavstva. Delavski tajnik mu je povedal par gorkih, tako da si jih bo lahko zapomnil.

Dejal je, da "Lojalna liga" pod krinko patrijotizma razburjala duhove po državi, podaljšala stavko in napravila oblastim mnogo neprilik.

Sedaj so pa štrajkarje prisiljeni sprejeti nazaj in naravno se pri tem ne počutijo dobro.

Poročevalec.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

V dopisu sestre M. Udovič iz Chicaga, Ill., v zadnji sredini številki lista je bila neljuba pomota. Stavek na koncu dopisa se glasi: Pozivljam vas vse, da se udeležite seje dne 4. novembra, da se natančnejše dogovorimo o sestanku za naše malčke. **Tudi imamo volitve za novi društveni odbor za bodoče leto.**

Pravilno bi se moralo glasiti: Decembra imamo volitve za novi društveni odbor za bodoče leto, vsled tega ne bo preostajalo časa za taka dela. Toliko v popravek.

M. P., Camp Sherman, O. — Opetovano smo naznanili, da dopisov, ki se tičejo vojne, ne bomo prevajali na angleščino, ker nimamo časa.

Iz prazgodovine zemlje.

Prirodoslovni pogovori.
Spisal dr. Pavel Grošelj.

(Konec)

II. STAROŽIVLJENSKI VEK.

Kateri planet je to, ki zdajle hitiva k njemu skozi svetovni prostor? Poglej te prostrane, dolgočasne pustinjske kontinente, to njih enolično rumeno-rdečo barvo: brez zelenja, brez življenja — brez barvnih konstrastov! Ah, na tem svetu bi pač ne hotel živeti!

To je naša domača zemlja v kambrijski dobi svoje preteklosti. Poglej ta ogromni pustinjski pas, ki kakor mogočen, rumen obroč oklepa skoro vso južno poluto naše zemlje, to je največji kontinent kambrijske dobe. Od današnje Južne Amerike preko Atlantiskega oceana in Arfike do Vzhodne Indije in Avstralije: na vsem tem prostranem ozemlju gospoduje ena sama enolična celina: "južni kontinet."

"Res čudno! Toda kje je Evropa in najina slovenska domovina."

Ali vidiš tam na severozapadu, skoro ob horizontu majhno celino? Tam, kjer se njeno južno obrežje koplje v blestečem kambrijskem morju, tam leži danes severni del Anglije. In tudi tam na severozapadu rumene v daljavi obrisi kopne zemlje, tam nekje se širi danes Finlandija. In ta prostrani morski kotel sredi kambrijskih celin, kipeč od razburjenega valovja: to je materinsko morje daanšnji Evropi. Daj, postojva približno sredi nad tem morskim kotlom in spustiva vanj ogromno

SLOVENSKO REPUBLIČANSKO ZDRUŽENJE

SEDEŽ V CHICAGI, ILL.

IZVRŠEVALNI ODBOR:
Frank Bostič, Filip Godina, Martin V. Konda, Etbin Kristan, Frank Kerže, Anton J. Terbovec, Jože Zavertnik.

NADZORNI ODBOR.
Ludvik Benedik, Matt Petrovič, Frank Veranič.

CENTRALNI ODBOR.
Anton Zlogar, Matt Pogorele, Anton Motz, Frank Mra[illegible] Ivan Kušar, Frank Zavs, Frank Udovich, Joseph Steblaj, Leo[illegible]krajšek, John Ermene, John Rezel.

(Opomba. Zastopniki organizacij in listov, ki se doslej še [illegible] priglasili, postanejo člani centralnega odbora, čim se pravilno [illegible] javijo in izjavijo, da se strinjajo s temeljnimi načeli S. R. Z. — [illegible]slov za pisma in denarne pošiljatve je sledeči: Anton J. Terbo[illegible] P. O. Box No. 1, Cicero, Ill.)

skalo. Glej, tam, kjer je pljuskni-la v morje in odkoder beže vedno širši vodni obroči, tam bo čez nekoliko miljonov let tekla najina zibel.

Samoten otok štrli iz širnega evropskega morja ravno tam, kjer se dviguje danes osrednja francoska planota. Tu hočeva stopiti na zemljo. Na mestu sva!

Vseokoli naju mir in grobna tišina. Ni je bele peroti, ki bi se zasvetila v solnčnih žarkih, kadar zareže ptica v zraku oster lok; nikjer ne čuješ tožnega krika povodnih ptic; tudi po morju ne vidiš požarevati srebrnega bleska, ki se stobarvno lomi ob bokih gladkih rib, kadar zigravajo po površju. In na našem otoku — niti drevesa, niti bilke, niti mahu, da ne veš, kam bi bežal pred žgočimi solnčnimi žarki. Da bi ne pljuskalo in ne šumelo morje, bi se ti zdela zemlja kot širno grobišče. V morju, kjer se je rodil, leži še skrit ves misterij življenja.

In kakor se lovec v gozdu le v zeleni obleki more približati svojemu plenu, tako se morava tudi midva malo bolj po kambrijski obleči, ako se hočeva približati življenju.

Torej hajdi na kambrijsko maškerado!

Natekniva si na glavo povprek širok napoleonski klobuk, tako da nama sega preko glave do ramen. Roki si vzdolž prilepiva k trupu; tako da se jedva poznata dve podolžni zarezi, ob katerih se roki držita trpla. Nogi morava popolnoma odločiti, namesto njih pa nama kakor stonogi zraste po prsih in trebuhu nog na izobilico. Če bi nama sedaj še dober prijatelj z ostro sekiro malo nasekal hrbet povprek na kakih, dvajset, sicer zvezanih, toda med seboj pregibljivih delov, pa sva se na videz dokaj približala najvišjim bitjem, ki so — in sicer v manjšem formatu — živela v kambrijski dobi, trilobitom.*)

In sedaj štrbunk v morje!

Ni se nama treba bati kake požrešne morske ribe, kambrijsko morje je varno pred njimi; vsepovsod naju srečujejo le naši bratje trilobiti, v vseh množinah variacijah in oblikah. Vse polno jih gomazi po morskem blatu in tudi v vodovju ti švigajo vznak kot dandanes vodne mokrice (Wasserassel). Temu štrlita iz glave dva podolžna, ostra trna, oni ima glavo zavito v obliki polumeseca, tretji pa ti je kot srednjeveški vojščak odet v trdo orožje; celo telo mu štrli samih ostrih bodic — dokaz, da se je že ob zibeli življenja vnel neizprosni boj za obstanek.

Nekaj pa imajo vsi ti znanci, na kar sva pri maškeradi popolnoma pozabila. Na obeh straneh napoleonsega klobuka jima sedi dvoje vzbočenih ogromnih oči — he dvoje, na tisoče očese — kajti veliki očesi sta zgrajeni iz nebrojnih majhnih očese, vsako s svojo posebno lečo in vsako očesce upadablja od zunanjega sveta le majhen del v svoji sličici, in vse te sličice se v notranjem delu očesa družijo v predrobno mozaično sliko okolice.

Ko pa potoneva nekoliko globlje v morske globine in obstaneva na blatnem morskem dnu, tedaj vidno pojema moč solnčne svetlobe in slednjič se izgubiva v temi — in glej čudo: — tudi tod rije krdelo trilobitov, ki so pa v večni temi oslepeli, od rodu do rodu so jim pešale oči in slednjič popolnoma pokrnele kakor sedanjemu prebivalcu kraških jam, človeški ribici.

Tam pod gladno kambrijskega morja pa jadrajo kot prozorni tripajoča srca morski klobuki, duze, in ves rob jim je posej drobnimi očesci.

Te proste meduze, ki jim je stoma telo kar posejano s čut ki jim je širni žarki ocean d vina, in naši borni oslepeli tr ti, ki jim poteka življenje na nem morskem dnu — ali na pričajo jasno, da so se živa že izza vsega početka prirav svoji okolici, da je življenje kord, ki se z obdjajočo pr strinja v prekrasno harmoni

Par čudnih polžev plava o no skozi vodovje, semintja se ja med morskimi spužvami r črvič; in kot hiter podmorski beži mimo naju čudezna sipa toceras; v ravni, tenkolupi cevki ji je skrito telo.

In tamkaj v groznih mo globinah iztegujejo njene sor ce svoje polipaste ročice, iš plena; kakor pravcati vrto posejana morska tla z drob školjkam podobnimi škrgon odetimi v dvoje roženih lupi

Tako je defiliralo mimo skoro vse življenje kambr dobe, revno v svojem razvoju desno v svojih oblikah — in eden izmed prebivalcev kam skega morja ni učakal današ dne, vse je potegnil s seboj i preobrazil veliki val razvoj

Tudi naju poprime ta val i ju ponese s seboj v prihodnj lurski dobo zemeljske zgodov

---

VLAK JE TREŠČIL V AVTOMOBIL.

Anderson, Ind. — Osobni štev. 216 pennsylvanske žele je na železniškem križišču t v avtomobil in ga razdrobil se. Mrtvi sta 16letna Anna H in 16letna Erma Corder, tri ge osebe so bile poškodovane.

Smithu, ki je šofiral, je pasant dejal, da je cesta p Smith ni poznal nevarnosti i je privozil na križišče, je bi pred lokomotivo, ki je udari avtomobil skoraj v sredi in g gla dvajset čevljev od sebe.

Lokomotiva je Corderjevi zala nogi, Hesterjeva je d tako težke poškodbe, da je v setih minutah umrla.

DUHOVEN OBTOŽEN UM

Russelville, Ala. — Rev. Terry, bivši župnik tukajšnje todistovske cerkve in obtože je umoril dr. Thomas Hughes odklonil po svojem advokatu zaslišanje. Obtoženec ni priti na sodišče vsled ran, je dobil, ko je bil zdravnik jen.

Umor obdaja misterij. Duh in zdravnik sta bila prija Odpeljala sta se iz mesta v selju, kasnejše so pa našli d na ranjenega na cesti. Zdr je dobil v glavo strel iz lovsk ške, duhoven je bil zadet od gle iz samokresa.

AVTOMOBIL JE SKOČIL Z STA V POTOK.

Colorado, Springs, Colo. — dem milj od tukaj je skočil mobil okoli sedme ure zve mosta v potok. V avtomobi sedeli G. H. Horn, J. W. M in J. A. Johnson, ki so ob pod njim v potoku. Dva sta mrtva takoj, tretji je pa preden je došla pomoč.

Nezgodo je odkril A. J. ton, ki se je vračal z lova. je zlomljeno ograjo in ustav svoj avtomobil, da preišče, k je zgodilo. Ko je stopil iz avt bila, je slišal ječanje. Šel je po pomoč, ali preden se je z ljudmi, so bili vsi mrtvi.

*) Trilobos, grški - trokrp, trodelen.

VESTI Z BOJIŠČA.

(Nadaljevanje s prve strani)

True translation filed with the post master at Chicago on Nov. 2, 1917, as required by the Act of Oct. 6, 1917.

...vim topovom gospodarstvo nad ...varnino več milj daleč, in zato se ...trdovratno upirajo. Najboljše ...nemške čete se zaganjajo proti Kanadčanom in danes so bili izvr...šeni štirje protinapadi, toda bili ...so odbiti z veliko izgubo za Nemce. —

Kanadčani so okupirali Crestovo kmetijo v boju z bajonetom in so držali nekaj časa proti ognju strojnih pušk in težkim baterijam. Vsi brambovci cemetnih fortifikacij so bili ubiti, ranjeni ali ujeti. Nemške strojne puške so pojavili in jih obrnili proti napa...dajočim četam. Kanadčani in Ba...varci so se spopadli pri Meet ...cheelu; prvi so bili nekaj časa v ...stiski, toda končno so osvojili po...stojanko.

Ujetniki neprenehoma prihajajo v ozadje, ali doslej še niso u...radno naznanili števila ujetih Nemcev niti vplenjenih strojnih ...pušk. General Haig javlja, da so...vražnik ni izvršil protinapada iz...vanši pri Paschendaelu; izme...njanega je pa bilo precej top...niškega ognja.

V Berlinu trdijo, da so bili an...gleški napadi odbiti z velikimi iz...gubami in da so Nemci zmagali.

Povelja, ki so jih našli pri ujetih častnikih, pokazujejo, da je kajzer obljubil nagrado za ujete Amerikance. V enem povelju na patrulje je obljubljenih $6.25 za ujetnika in $2,50 za vsakega ubi...tega moža. V drugem povelju sto...ji, da se izplača $12.50 za vsakega ujetnika, ki bo ujet prva dva dni po prejetem povelju.

Francozi ujeli 12,157 Nemcev.

Pariz, 1. nov. — V štirih dneh ofenzive — od 23. do 27. oktobra — so Francozi ujeli 12,157 mož, vštevši 237 častnikov in vplenili 180 topov. Tako je javil snoči francoski vojni stan.

Nenavadna silovitost topniškega ognja na fronti pred Laonom je vsekakor znamenje, da namerava general Petain pričeti z novim navalom proti omenjenemu mestu. Nemci so izvršili več močnih patruljnih operacij severno od Argonna, ali francoski ogenj jih je ustavil.

Izboljšan položaj na ruski fronti.

Položaj na vzhodni fronti se je izboljšal. Nemško prodiranje proti Petrogradu se smatra končano in aktuelno vojskovanje vsekakor ne bo več oživelo pred spomladjo. Iz Petrograda javljajo, da so ruski topničarji zapodili Nemce, ki so se hoteli bratiti z Rusi na severni fronti.

Pet submarink potopljenih vsak teden.

Atlantiška luka, 1. nov. — Angleški častnik, ki je prišel sem, pravi, da ameriške, angleške in francoske pomorske sile potopé vsak teden pet nemških submarink. Častnik ne mara objaviti svojega imena.

"V zadnjih danajstih mesecih jih je samo naša ladja uničila sedem in to še ni noben rekord za častnika", je rekel. "Poročila o hitrosti submarink so zelo pretirana. Trinajst milj na uro na površju je vse, kar morejo narediti. Podmorske bombe so se izkazale za najboljše sredstvo, ki jih uničijo."

14 parnikov potopljenih.

London, 1. nov. — Admiraliteta je javila snoči, da so submarinke prejšnji teden potopile štirinajst angleških trgovskih parnikov s tonažo 1600 in več in štiri manjše ladje. To je sedem ladij manj, kot je pa bilo potopljenih predzadnji teden.

Sovražni letalci nad ameriškimi črtami.

Ameriški vojni stan v Franciji, 1. nov. — Ameriške čete na bojni fronti v Franciji so včeraj popoldne prvič prišle v dotiko s sovražnimi letalci. Trije nemški eroplani so krožili nad ameriškimi zakopi, toda napada z bombami ni bilo.

Vojaki na straži v ameriških izkopinah so razburjeni vpili, ko so švignili nad njimi sovražni letalci, ki so pa bili v taki visočini, da jih krogle ne bi zadele.

Bojevno navdušenje med Američani, ki je enako med častniki in moštvom, je postalo tako veliko, da je bilo treba podvojiti omejevalne naredbe, s katerimi hočejo preprečiti slučajno neugodnost, ki bi prišla vsled prevelike navdušenosti. Francoski poveljnik, ki za sedaj vodi ameriške čete, je prepovedal častnikom, ki so več kot stotniki, hoditi na stražo. Naredba dovoljuje to službo le nižjim častnikom, ker višji so v svojem bojevnem navdušenju kršili določbe.

Ponovni zračni napad na London.

London, 1. nov. — Zahteva o reprisalijah proti Nemčiji je danes zopet močnejša, ko so Nemci zadnjo noč napadli Anglijo z zraka. Vreme je dobro služilo Nemcem. Vetra ni bilo in nebo je bilo oblačno, da se je zdajpazdaj lahko skrila luna.

Uradnega poročila še ni, da bi se vedelo, koliko škode in nesreč so naredili sovražni letalci.

Čim se je izvedelo, da so se nemški avijatiki pojavili nad obrežjem in da se bližajo Londonu, so bili protizračni topovi takoj v akciji in letalci, ki čuvajo mesto, so se dvignili v zrak. V okolišu Londona je bilo slišati močno streljanje v zračne višine.

Angleške izgube v oktobru: 82.377.

London, 1. nov. — Angleške izgube na bojišču meseca oktobra znašajo 82.377 in se dele sledeče: Ubitih častnikov 1445, prostakov 14,985; ranjenih in pogrešanih častnikov 4133, prostakov 61.814.

Skupne izgube v septembru so bile 104.598 mož.

Razno iz inozemstva.

True translation filed with the postmaster at Chicago on Nov. 2, 1917, as required by the Act of Oct. 6, 1917.

Kerenskij odpravil smrtno kazen.

Kodanj, 1. nov. — Današnja vest iz Helsingforsa se glasi, da bo izpraznenje omenjenega mesta končano v štirinajstih dnevih.

Petrograd, 1. nov. — Ministrski predsednik Kerenskij je danes izdal naredbo, da mora prenehati smrtna kazen za vojake na fronti. Situacija na fronti kakor doma je veliko boljša. Nemški naval na severu se v splošnem smatra končan in večjega bojevanja v Rusiji ni več pričakovati do spomladi.

Množica vojakov je hotela linčati Aleksandra, Protopopova, bivšega ministra notranjih zadev za časa carja, ko so ga vodili iz trdnjavske ječe Petropavlovsk v bolnišnico. Vojaki so odnehali, ko so jih bolniške oblasti prepričale, da je Protopopov hudo bolan.

Skobelev ne bo smel na konferenco.

Pariz, 1. nov. — Jules Cambon, tajnik ministrstva za zunanje zadeve, je izjavil danes, da zavezniške vlade ne bodo dovolile Skobelevu, delegatu ruskega delavsko-vojaškega sveta, prisostovati medzavezniški konferenci v Parizu.

Wilson pozdravlja Brazilijo v vojni.

Washington, 1. nov. — Predsednik Wilson je včeraj poslal sledečo brzojavko predsedniku Brazu v Rio de Janeiro:

"Dovolite mi, da v imenu vlade in ljudstva Združenih držav radostno in prisrčno pozdravim veliko republiko Brazilijo, ki se je pridružila nam in drugim državam, združenim v vojni proti Nemčiji. Njeno delo v tem kritičnem času bo še tesnejše utrdilo vezi prijateljstva, ki že veže dve republiki."

Hertling ne mara biti kancelar.

Amsterdam, 1. nov. — Iz Berlina poročajo, kar pa ni potrjeno, da grof Georg von Hertling ne mara biti kancelar iz razloga, ker nima za seboj večine v nemškem državnem zboru. Druga vest pravi, da Hertling zahteva, da Michaelis ne sme biti kandidat za nobeno višjo službo. Iz druzega vira zopet poročajo, da je Hertling prosil odloga toliko časa, da se posvetuje z voditelji političnih strank. Najzanimivejša vest pa je, da ne mara biti odgovoren za nov boj v državnem zboru, ko vidi, da so mu socialisti nasprotni.

"PROSVETA" prinaša splošne vesti, ... dnevno in lepo poroča vsak dan, ... Naročite se!

Novi vojni davki.

True translation filed with the postmaster at Chicago on Nov. 2, 1917, as required by the Act of Oct. 6, 1917.

Washington, D. C. — S prvim novembrom so stopili v veljavo novi vojni davki, ki zadenejo skoro vsakega posameznika.

Davki, ki stopijo v veljavo 1. novembra so sledeči: En cent na vsakih deset centov vstopnine v gledališča in kinematografe. Otroci pod starostjo dvanajst let plačajo en cent od vstopnine.

Osem odstotkov od voznih listkov na železnicah in vodi. Izvzete so le vožnje, ki presegajo manj kot štirideset milj.

Tri odstotke od pristojbin, ki jih plačate za tovorno voznino.

Deset odstotkov od sedežev v parlor-vozovih in parnikih, kabin in sob v spalnih vozovih.

Deset odstotkov od članarine v klubih, ako presega svota $12 na leto.

En cent od vsakih 25c pristojbine odpošiljatev po zavojni (parcelni) pošti.

En cent za vsakih 20c pristojbine za pošiljatve po ekspresu.

Pet centov za vse telegrame, telefonske pozive in brezžične brzojavke, ki stanejo več kot 15 centov.

Osem centov za vsakih sto dolarjev zavarovalnine na življenje.

VEČJE POŠTNE PRISTOJBINE

True translation filed with the postmaster at Chicago on Nov. 2, 1917, as required by the Act of Oct. 6, 1917.

Po razglasu št. 755, izdanem po generalnemu poštarju in datiranim dne 3. oktobra 1917, stopijo v veljavo dne 2. novembra sledeče poštne pristojbine:

Tri cente za vsako unčo za vse pošiljatve prvega razreda. (Pisemska pošta.) Za pisma, ki so naslovljena na prejemnika v tistem mestu, kjer je pismo oddano, je dva centa za vsako unčo. (Ta popust velja samo za pisemske pošiljatve.)

Pristojbina dveh centov za poštne dopisnice. Tudi je dovoljeno pošiljati potom pošte privatne dopisnice s pisanim gradivom, na katerih mora biti za dva centa znamka. Te dopisnice se morajo pošiljati odprto in imeti morajo isto formo, težo in velikost, kot dopisnice, ki jih izdaja poštna uprava.

Gornji razglas poštne uprave stopi v veljavo 2. nov tudi za pisma, ki se jih je do zdaj lahko pošiljalo v nekatere inozemske kraje za dva centa unča.

Za vse druge inozemske države velja za pisma stara lestvica mednarodne postne unije, to je pet centov za prvo unčo in tri cente za vsako nadaljno unčo.

VABILO NA SHOD

v Orchestra Hall, 220 So. Michigan Ave., Chicago Ill., ki ga priredi agitacijski in obrambni odbor soc. stranke za okraj Cook v nedeljo 4. novembra ob dveh popoldne. Kot govorniki nastopijo socialistični kandidatje za sodnike, W. E. Cunnea, Seymours Stedman, L. Saltiel, C. Meier, O. Christensen, K. Kugis in aldermana J. C. Kennedy in W. E. Rodrigues.

Vstopnina prosta.

Volitve dne 6. nov. t. l. so za delavstvo ravno tako važne kot vsake druge volitve. Na ta dan imamo odločiti, kdo naj bodo naši sodniki za prihodnji termin.

Za politično zavedno in strokovno organizirano delavstvo ne sme biti vse eno, kdo in kakšni so sodniki.

To je delavstvo premnogokrat izkusilo v štrajkih in progonih.

Tisti, ki razumete angleško, imate priliko, da spoznate stališče soc. kandidatov. Vsi na shod v Orchestra Hall!

APEL ZA REJO PRAŠIČEV.

Washington, D. C. — Poljedelski department je izdal poziv na farmarje, da pomnože rejo prašičev.

HIŠA OLJNEGA BARONA DINAMITIRANA.

Tulsa, Okla. — Dinamitovci so pognali ponoči v zrak dom J. Edgar Pewa, podpredsednika Carter Oil kompanije Pew in njegova soproga sta spala ob času dinamitnega napada in sta ostala nepoškodovana. Policija je aretirala nekega osumljenca.

Za vsebino oglasov ni odgovorno ne upravništvo ne uredništvo.

NAPREDEK.

"Prosveta" piše za blagostanje ljudstva. Ako se strinjaš z njenimi idejami, podpiraj trgovce, ki oglašajo v Prosveti. V zalogi imam vse za vsakdanje potrebščine po zmerni ceni.

ANTON ZORNIK,
Herminie, Pa.

BESSEMER GARAGE.

Ako se vam pokvari kara, ali če imate konje za podkovanje, obrnite se do nas. Mi popravimo vse v najboljšo zadovoljnost.

A. STRAŽIŠAR & KURETICH,
1309 East Abriendo Avenue,
Pueblo, Colo.

RAD BI IZVEDEL

za mojega prijatelja Louis Pirmana, kateri je pred tremi leti bival v Nokomisu, Ill., in pozneje je živel menda nekje v državi Ohio in sedaj sem slišal, da je oženjen nekje v državi Pennslyvanija. Če kdo iz med cenjenih rojakov ve za njegov naslov, prosim, da mi ga naznani ali pa naj se mi sam prijavi na moj naslov: Pavel Blažič, Battery E. 327th Field Artillery, Camp Taylor, Louisville, Kentucky. (Oct. 31. Nov. 1.2.3.)

NAPRODAJ.

sta dva dvonadstropna poslopja (za štiri družine), 7 sob in kopališče v vsakem nadstropju, podlaga je sezidana z opeke, sprednji del poslopja se greje na FURNACe in ozadje pa z navadnimi pečmi. Oba poslopja sta v dobrem stanju. Rent (stanarina) prinaša letno $710.00. Zelo ugodna prilika za mali denar. Stane le $4750. Oglasite se pri Louis Harms, 542 National Ave., Milwaukee, Wis. (6x)

PRESENEČENA IZNAJDBA

Sloviti zeliščni čaj očeta Mollingerja pomaga tisočerim.

VARNO — DOBRO DOMAČE ZDRAVILO.

Ta slovita zmes listja, skorje, lubada, korenine, rožic, semena, jagode, vsajenke in drugih zelišč, popravi zdravje naravnim potom. Ni rudnin ali drugih navarnih snovi umes, samo zdravstvena zelišča. Mi bi lahko natisnili in tudi nameravamo opisati celo knjigo, v kateri bomo povedali bolnikom, kako je tisoče bolnih dobilo nazaj svoje zdravje. Mollingerjev sloviti zeliščni čaj bi morali vživati vsi stari in mladi, ker jamči za zdravje. Izčisti vsa zastrupljenja, obdrži lepo barvo kože in odpravi mozole; boljšega krvičistilca še ni bilo. Pomaga proti trganju, pomaga za obisti in jetra. Je dobro proti zaprtnici, neprebavi, želodčnim neredom, bolnim in nervoznim glavobolom. Naročite si za $1., kar zadostuje za pet mesecev zdravljenja ta stari že dolgo znani zeliščni čaj, ki si ga sami skuhate doma. Če vam ga še ni priporočil vaš sosed, pišite nam in vam pošljemo malo vzorca za poskušnjo, da se boste lahko prepričali o njegovi koristi. Kadar naročate zavoj za dolar, vedno priložite gotov denar ali poštne znamke ali pa Money Order.

MOLLINGER MEDICINE CO.,
24 Mollinger Bldg.,
14 East Parkway (N. S.)
PITTSBURGH, PA.

Dr. Koler
SLOVENSKI ZDRAVNIK
638 Penn Av., Pittsburgh, Pa.

Dr. Koler je najstarejši slovenski zdravnik, specijalist v Pittsburghu, ki ima 38 letno prakso v zdravljenju tajnih moških bolezni. ...

Vse bolezni, ki prihajajo po vodnem ... ozdravim po ...

Zdravim samo moške osebe.

Slovenska Narodna Podporna Jednota

Ustanovljena 9. aprila 1904. — Inkorp. 17. junija 1907 v drž. Illinois.

GLAVNI STAN: 2657—59 SO. LAWNDALE AVE., CHICAGO, ILLINOIS.

UPRAVNI ODBOR:

Predsednik: John Vogrič, box 290, La Salle, Ill.
I. Podpredsednik: J. Bratkovič, R. F. D. 4, box 86, Girard, Kans.
II. Podpredsednik: Jožef Kuhelj, 9469 Ewing Ave., So. Chicago, Ill.
Tajnik: John Verderbar, 2708 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
Blagajnik: Anton J. Terbovec, P. O. Box 1, Cicero, Ill.
Zapisnikar: John Molek, 4008 W. 31st St., Chicago, Ill.

NADZORNI ODSEK:

Jože Ambrožič, 351 box, Canonsburg, Pa.
Paul Berger, 741 — 1st St., La Salle, Ill.
F. S. Taucher, 674 Ahsay Ave., Rocksprings, Wyo.

POROTNI ODSEK:

Anton Hrast, 811 — 95th Ave., New Duluth, Minn.
Jože Radišek, box 432, Smithton, Pa.
Rudolf Pleteršek, 436 box, Bridgeville, Pa.
Jakob Miklavčič, L. Box 3, Willock, Pa.
M. Petrovich, 14815 Hale Ave., Collinwood, O.

UREDNIK "PROSVETE":

Jože Zavertnik.

VRHOVNI ZDRAVNIK:

F. J. Kern, M. D., 6202 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.

VSE DENARNE ZADEVE IN STVARI, ki se tičejo gl. upravnega odbora in S. N. P. J. naj se pošiljajo na naslov:

JOHN VERDERBAR, 2657—59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

PRITOŽBE GLEDE GENERALNEGA POSLOVANJA se pošiljajo na naslov:

JOŽE AMBROŽIČ, Box 351, Canonsburg, Pa.

ZADEVE PREPIRLJIVE VSEBINE, ki sta jih rešili prva in druga instanca, se pošiljajo na naslov:

ANTON HRAST, 811 — 95th Ave., New Duluth, Minn.

VSI DOPISI, razprave, članki, naznanila itd. na "Prosveto" se pošiljajo na naslov:

UREDNIŠTVO "PROSVETE", 2657—59 So. Lawndale Ave., Chicago, Illinois.

VSE UPRAVNIŠKE STVARI, naročnina, oglasi, se pošiljajo na naslov:

UPRAVNIŠTVO "PROSVETE", 2657—59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

V korespondenci s tajništvom S. N. P. J., uredništvom in upravništvom "Prosvete" ne rabite imen uradnikov, marveč napišite naslov, ki je tu naveden, ako želite, da bo vsaka stvar hitro rešena.

Seje glavnega upravnega odbora se vršijo vsako prvo sredo in tretji četrtek v mesecu. Začetek ob eni uri popoldne.

NORTH SIDE STATE BANK
ROCK SPRINGS, WYO.
IMA KAPITALA IN REZERVE $100,000.00

Je izredno pripravljen in opremljen za poslovanje s SLOVENCI, HRVATI, SLOVAKI in drugimi SLOVANI

Mi pošiljamo denar vsem prijateljem v stare domovine po najnižjih cenah.
Plačujemo 4 odstotne obresti na bančne vloge.
MOČNA, KONSERVATIVNA IN NAPREDNA INSTITUCIJA.

PRIPOROČA SE VSEM BOLNIKOM.

H. H. Von Schlick, edini tovarnik na svetu tega svetovno slavnega Bolgarsko Krvnega Čaja, sem prejel pred kratkem sledeče pismo od Mary Kovnes, P. O. 719, Kenmore, Ohio:

"Jaz sem trpela vsled glavobola in zgubila sem tek do jedi, ampak Bolgarski Krvni Čaj mi je odpomogel in jaz ga priporočam vsem kot čudežno dobro zdravilo za vse bolnike."

En velik zavoj Bolgarskega Krvnega Čaja, kateri zadostuje za pet mesecev, stane $1.00, po pošti $1.10, šest zavojev $5.00, po pošti za $5.25 pošljemo na vse kraje za prejeto vsoto ali pa plačilo po poštnem povzetju. Naslov:

MARVEL PRODUCTS COMPANY,
8 Marvel Building, Pittsburgh, Pa.

Opomba: Ako želite zavarovati zavoj, pošljite 10c več.

Dobra prilika — za stalne delavce.

Mi potrebujemo stalne delavce, družine, ki bi držali samce na hrani in lahko dobe tukaj 8 sobna stanovanja v najem po ceni. Naš premogorov je UNISKI, ni plina, ne vode. 5½ čevljev visok premog. Cerkve in šole. Pridite pripravljeni za delo. P. C. C. & St. L. Ry. železnico ali pa se izglasite pri A. M. Springer, 805 House Bldg., Pittsburgh, Pa.

THE BULGER BLOCK COAL CO.
Bulger, Pa.

Lahko ste ozdravljeni!

Pridite k meni--Jaz vam povrnem zdravje X-žarki (električna) preiskava

Potom pošte ne zdravim — pridite osebno.

Jaz sem najstarejši "krščanski specijalist" v Pittsburghu, Pa., in imam 37 let skušnje v zdravljenju bolnikov.

Jaz vam bom povedal, ako morete biti še ozdravljeni brez dvoma in ozdravil vas bom, ako ravno se ni posrečilo mnogim ali ne dovolj izkušenim zdravnikom.

Jaz rabim najboljša in najuspešnejša zdravila pri zdravljenju mojih bolnikov.

Jaz imam svojo lekarno in laboratory vse prve vrste za bolne ljudi.

Začudili se boste, kako hitro ste lahko ozdravljeni. En sam obisk vam bo zagotovil mojo sposobnost in prepričali se boste, zakaj imam uspeh v kratkem času.

VSE BOLEZNI MOŽKIH IN ŽENSK ZDRAVIM USPEŠNO.

Cene nizke. Preiskava in nasvet zastonj. Govori se slovensko.

PROF. DOCTOR MULLIN,
411 Fourth Ave., PITTSBURGH, PA. (Nasproti pošte).

Uradne ure: od 9. zjutraj do 8. zvečer ob nedeljah samo od 10. do 2. ure

SLIKA.

Spisal Jože Ambrožič.

(Konec).

"Ako greš ti naprej, Mezge, grem jaz pet korakov za teboj," je dejal kovač.

Mezge se je vgriznil v ustne, rekel pa ni ničesar.

Med tem se je pa po deželni cesti bližal kakor dub, trop vojakov. Prišedši do prelaza, ki je držal v hrib, so se vstavili, ukaz se je glasil: "Tu ostaneta, dva na straži, da nam kmetje ne uidejo iz vasi v to luknjo. Drugi obkolite vas"!

Streljajte na vse, kar se ne vstavi ali ne pove gesla, je zabičal še stotnik onima dvema pri prelazu in odšel v vas za drugimi.

Nemo, oprt na puško je stal Alfonzo poleg prelaza na straži in njegove misli so bile na Strževini pri Anici.

"Sedaj pa še po noči ne bodemo imeli miru," je dejal tovariš Alfonzu.

"Kaj hočeš, to je — — —

Tiho — pst — slišal sem, da je nekaj počilo v gozdu, kakor da je nekdo stopil na suho vejo.

Prisluhnila sta, ali v prelazu je bilo vse tiho, le sem in tja se je čulo godrnjanje polhov, obirajočih žir.

"Nič ni," je dejal Alfonzo.

Molčala sta zopet nekaj časa.

"Zadnje tedne se mi ne dopadeš," mu je rekel tovariš. Nekam zamišljen si vedno. Tudi meni se toži po domovju. Pa kaj hočeš? Naš cesar ne bode miroval poprej, dokler ne vzame vse Evrope.

"Tiho!" je zasiknil Alfonzo in res se je čulo, kakor da se nekdo plazi po prelazu navzdol.

"Nekdo prihaja," je zašepetal Alfonzo in se postavil na kraj vhoda.

Čim dalje bolj se je čulo šumenje in pokanje preperelih vej. Vojaka sta pripravila puški.

Iz prelaza je stopila drobna postava Mezgeta.

Qui va la? (Kdo je tu) je zadonelo v noč.

Mezge se je vstrašil, da je poskočil od tal in začel teči.

Pokazal se je jezik ognja in začul se je pok. Mezge je zatulil in se zvrnil po tleh.

Skočila sta vojaka k njemu, ga preobrnila, ali iz njegovih ust je prišlo samo še grgrajoče:: "Prokleti farovž, — prokleti grad."

Sem od vasi so se čuli glasovi vojakov, ki so hiteli v smeri, kjer je počil strel, v tem je pa počilo v drugo v prelazu in Alfonz je dvignil roke kvišku ter padel po dolgem po cesti.

•

Bilo je že črez polnoč, ko so zbudili Andreja glasovi vojakov. Skočil je raz posteljo in se hitro oblekel. Slutil je, da se je moralo nekaj pripetiti. Slišal je med oblačenjem, da so nekateri ukazovali, da se naj ga nese v mesto, drugi so zopet ugovarjali, da umre, prednoga tja prineso.

Nekdo je potrkal na vrata in Andrej je šel odpirati.

"Dajte kaj obvez!" je rekel zunaj stoječi vojak.

"Takoj, je hitel Andrej vzel lojeno svečo in odpri prvo škrinjo, ki je bila pri rokah. Vzel je neko žensko krilo in ga pretrgal na pol. Iz krila je padla slika, in obležala na tleh.

Andrej se je pripognil, da jo pobere, pri tem mu je obvisel pogled na nji, in roka se mu je začela tresti — — — Slika je predstavljala Anico z Alfonzom v ozadju.

"Ha, tako torej, — pa sem se domišljal, da sem prvi, ki jo ljubi". Zabolelo ga je, kakor da ga je nekdo prijel s kleščami pri srcu.

"Mogoče jo je narisal kar tako," se je začel tolažiti.

V sobi je nekdo zastokal, od zunaj je pa prišel glas: "Bode kmalu kaj?"

Andrej je skril sliko nazaj in hitel z obvezami skozi vrata.

V škednju na ležišču je ležal Alfonzo z zaprtimi očmi, in dva vojaka sta rezala obleko raz njega, ko je Andrej vstopil.

Za trenotek se je rodilo veselje v njem, videč, da je njegov tekmec skoro mrtev — ali samo za trenotek. Na to je pa takoj stopil k ležišču in pomagal vojakoma.

Krogla je prodrla globoko na levi strani v prsa in kri je neprenehoma curljala iz rane.

Kmalu je prihajal vojaški zdravnik iz mesta in spodil vse vojake iz škednja, Andreju pa namignil, da mu naj pomaga.

Preiskal je rano in zmajal z glavo.

"Še nekaj ur in končano bode," je dejal. Vzel je obveze in trdno obvezal rano.

"Hočete vi čuti pri njem? Ako ne pokličem vojake," je dejal in se odpravljal.

"Ostanem pri njem, ako treba ves teden," je odvrnil Andrej odločno.

"Ne bode treba," je rekel zdravnik, pozdravil in odšel.

Po odhodu zdravnikovem so prišli zopet vojaki v škedenj in se posedli molče po ležiščih. Prišli so tudi Strženovi domači, in Andrej se je zamaknil v temo, da vidi, kakšen utis bode napravil skoro mrtev Alfono na Anico.

Strahoma je šla za očetom, vgledavši pa bledo obličje Alfonza, stisnila se je kakor v krču, in njene oči so iskale po škednju nekoga — — — na to je pa zastokala in padla na tla.

"Kaj ti je?" je vzkliknil oče in jo stresel.

Zavedla se je kmalu in mati jo je spremila nazaj v posteljo.

Andrej je zopet stopil v svetlobo, in tiščal zobe skupaj od bolesti. Plamen lojene sveče je gorel miglajoče, in njega žarki so plavali po obrazu ranjenca in vokajih sedečih po ležiščih.

Telo Alfonza se je premaknilo kakor v krču, in črez nekaj časa je odprl oči. Gledal je nepremično v streho škednja, nato se pa ozrl v Andreja. Oči so se mu razširile in naredil je kretjo, da mu hoče podati roko.

Andrej se je nagnil črez njega.

"Je ne me' sens pas bien" (Meni je težko — slabo) prišlo je komaj slišno iz njegovih ust.

"Guerir" (še ozdraviš) odvrnil mu je Andrej.

Alfonzo je zopet zaprl oči in ležal nekaj časa mirno. Andrej se je zopet vsedel nazaj, si podprl glavo in se zamislil.

Danilo se je že in svetloba je že pogledovala črez špranje v škedenj, ko je ranjenec zopet odprl oči. Andrej je opazil da premika ustne, in nastavil je ušesa proti njim.

"Son partrait" (njeno sliko) je dejal komaj slišno.

Nad njegovim ležiščem je bila pritrjena deska in na nji je imel svojo zbirko. To je vzel Andrej v roke in kmalu našel sliko Anice in mu jo je držal pred obrazom.

"Elle est flattee" (kako je ljubka) je vzdihnil na lahko, zaprl oči in lahen nasmeh mu je zaigral krog usten.

Ko je solnce vzšlo popolnoma, preminul je Alfonzo. Velika lipa pred kapelico je zašumela v jutranjem vetru in na sliko v kapelici je posijal prvi žarek.

•

Pokopali so ga z vsemi vojaškimi častmi na pokopališču sv. Mihaela. Pogreba sta se tudi udeležila, Andrej in njegov polubrat.

Ko sta se vračala domov, je vprašal Andrej polubrata: "Kako je kaj Anici?"

"Slabo," je dejal oče "vedno blede o Alfonzu in tebi: Čemu ne prideš k njeni postelji?"

"Ne morem dragi brat," je odvrnil profesor in glas se mu je tresel. "Ljubil sem jo jaz, ljubil jo je Alfonzo. Katerega je ona bolj ljubila ne vem. Jutri odpotujem, in to bode najboljše, da me ne vidi in se umiri. Pridem nazaj mogoče črez leto in dan in ako mi jo bodeš hotel dati in da me ona ljubi, vzel jo bodem."

Obrnil se je po polju, da ne bi brat videl njegovih vlažnih oči.

"Naredi kakor veš, saj si bolj učen kakor jaz," je odgovoril turobno brat in molče sta korakala dalje.

Drugi dan je hotel Andrej odpotovati. Še predno se je vsedel na voz, se je vrnil nazaj in šel k Anični postelji. Dolgo je stal ob nji in gledal v njen bledi obraz, se sklonil in jo poljubil na njene od vročine prepečene ustne.

Odprla je za trenotek oči in zavest se ji je vrnila. "Ali si ti Andrej? Čemu si umoril Alfonza, takoj ko si našel sliko v moji škrinji."

"Anica," je zarjul profesor, sedaj je šele umel, kaj da je pretreslo njeno dušo. "Jaz ga nisem umoril, kmetje so ga ustrelili."

"Ga nisi," se je nasmehnila in blazen izraz ji je zaplaval po licu. "Taka sem kakor Zora na pečini," je bledla naprej. V valove iz tega kriviočnega sveta.

Andrej je pritisnil roke na obraz, in iz med prstov so mu vrele solze.

"Razloži," je dejal bratu, "ostanem tu, dokler ne ozdravi." Pod oknom je pa zušumela jablana v potrdilo svojih misli.

Leta so tekla in vsako poletje ob počitnicah prišla sta Andrej in Anica na Strževini na oddih.

Ob poletnih večerih, ako ni bilo slučajno gospoda profesorja doma šla je Anica k kapelici in okinčala sliko z vencem cvetlic.

Brala je zopet in zopet napis v kotu slike, Qui est cela? Ce n'est past elle! ter sklonila glavo, prsi so se ji pa burno dvigale.

Kaj se je godilo v nji? Kdo ve? Kdo more pregledati globino morja? — — — še manj pa žensko dušo.

Krvna osveta.

Iz spisov črkeskega častnika.

Prosto predelal Fr. Mirovčkov.

(Nadaljevanje.)

"Tu gori je Muhamed Amin vse, kar koli zamore nositi orožje, spravil na noge. Pet tisoč džigitov pripravljenih je samo po bližnjih avlijah. Kar pa ne more pod orožje, dela — hočeš, nečeš, moraš, — okope in rove, katere napravljajo na glavnih točkah preko soteskinih izhodov. Rove in navale naorožili so s topovi, ki so jih napravili sami; Šamil velel jih je narediti po načrtu poljskih častnikov uskokov in nekdanjega topničarskega poročnika, Jakub-Kuna, v svoji stolici, Vsemu topničarstvu zapoveduje vrhovni general Šamilov, nekdanj narednik in Nikitin pobratim. Gorci so dobro preskrbljeni s strelivom in orožjem; kakih dvanajst tisoč glav jih bode. Imajo tudi do pet in dvajset topov velikega kalibra. Nameravajo pa, da vprvo vdarijo tu naseljni džigiti na našo progo, se potem brzo odtegnejo v gore, da bi s tem našo otrjad izvabili v soteske in globeli, ter prignali jo blizu svojih topov, iz zasede pak jo prestregli ter ji zabranili povrat. Vrlo dobro poznajo bitje in žitje naše vojske; tudi fanatizirani so strahovito. Velevažno je, naše generale seznaniti z namerami Šejkovimi. — Do početka sovražnosti sta še dve nedelji; toliko potrebujejo baš, da končajo svoje delo in da se naorože. Nam treba le tri ali štiri dni, da vjamemo Abas-Kana. Počila vam je tedaj zora, da se jamete kretati. — Ta stvar pa briga le mene samega, in vsakemu vas je prosta voljo, da se je vdeleži , ali ne. Nakana, katere sem se lotil, je ena najdrznejših, najjačjih, kakoršne so kedaj izvedli plastuni. Sovragov broj, katere bodemo napadli, je desetkrat večji od nas; nahajamo se na sovražni zemlji, na zemlji, kjer za vsakim drevesom, za vsako skalo lahko preži Črčenec. Niti se vam je nadejati bogatemu plenu. Premnogo stvari, premnogo okolnostij kaže, da nam lahko vse ponesreči; kaj nas čaka, če se nam ponesreči namera, to veste vsi, kaj hočete tedaj storiti? Prostovoljci izstopite?

Kot en mož, stopili smo vsi za korak naprej, in boga mi, v onega koži, ki bi se bil obotavljal le eden hip, ne bi bil hotel tičati.

"Vaše blagorodje, oprosti!" pravi stari Nik, in poznalo se mu je, kako ga je grizlo in peklo, "mi smo plastuni, nikogar vajeni mnogim besedam, mnogim pitanjem. Vraga lotiti se, kjer se snidemo z njim, to je naše delo. Nikoli ga še nismo šteli. In da vaše blagorodje psa, Abas-Kana hoče, no to je baš voda na naš mlin. Vrag je vrag, Črčenec Črčenec, Kozak Kozak, častnik častnik. Boga mi, mrzilo mi je, že dokaj, da se vaše blagorodje z Ali-Bejem samo klati tu po gorah, mi pa tu kakor sužnji na somnji, pasemo lenobo. Zdaj je vrsta na nas, da pokažemo, da tudi mi ne zaostajamo za Lezgijani; — to ti ne bodi v posmeh, Ali-Bej. — Bože moj, umre se le enkrat, čim drznejša, čim divjejša svirka, tim radostnejši ples! Čim preje tedaj zagodemo, vaše blagorodje, tem ljubše meni in tem mladeničem!" In zabrnivši se k nam, pristavi: "In da kdo vas bolje govoriti zna, naj razkrehne čeljusti in blekne kaj! Zdaj kujte železo, ko je še vroče."

"Da, da, tako mislimo tudi mi," vpili smo vsi, ter obsuli esaula. "Hvala vam, deca moja!" zavrne esaul, "čujte tedaj, kako izvedemo stvar." "Kakih štirideset vrst od tu globoko v pogorju, nahaja se trdnjava črčenska; pridno jo še grade in vtrjujejo zdaj. Iz nekdanjih starih okopov, ki leže nižje pri reki, in katere so opustili do cela, jemljejo topove, ter jih vlačijo tja. Dvoje topov z municijo dovedli so včeraj do Erikove avlije, jutri pa ju vlečejo dalje na omenjeni kraj; močna džigitska posadka ju spremlja. Pot je slaba, vreme neugodno, ljudje in konji utrujeni radi dolgega pota po gorah. Povrhu transportirajo topove in streljivo na arabah, (majhna, jako primitivna kola.) in imajo vprežene samo vole, kar jim zelo ovira pot. Uprav dobro vem, da ono kolono vodi Abas-Kan. Jutri zvečer ostane na samotnej črčenski pristavi, jedva dvajset vrst od tu, da prenoči tamo. Tje jo krenemo nocoj; Ali-Bej nam bode vodnik. Preiskal sem kraj, uvidel, da je preugoden naši nakani. Na pristavi tedaj bodo prenočili Gorci, ter krmilj živino. Tudi vodnjak je tam, da bodo napajli lahko. Jedva vrsto korakov od pristave nahaja se globel, črez katero, kakor v streho moli skalovje; vsestransko zarašča jo grmovje, skozi katero po ozki strugi teče gorski potok. Tu bode naše zavetje in ob enem smo preskrbljeni z vodo.

(Dalje prihodnjič.)

Kako se godi bivšemu ruskemu carju in njegovi družini v Sibiriji.

(Ivan Narodny.)

(Konec.)

Tretja hči Marija se uči stenografije in pisanja na stroj z namenom, da bo pisala "Spomine" svojega očeta.

Malemu Aleksiju, ki je imel podedovati tron, pravijo Alijoša. Z monarhističnega stališča je deček več vreden kot vse štiri deklice. Tudi njemu je dovoljeno, da teka zunaj in se igra v javnem parku kolikor hoče, ali vse njegovo gibanje je pod čuječim očesom stražnika, kajti bati se je, da bi ga lahko izrabili monarhistični zarotniki.

Romanove hčere gredo pogosto v občinsko gledališče in ob takih prilikah sede spodaj v veži, ki služi kot francoska kavarna za družabne sestanke. Večkrat tudi pijejo čaj v družbi z drugimi v mestu. Tri starejša dekleta se ravno tako udeleže pojedin, ki jih prireja trgovski klub.

Mali Alijoša ima še vedno varuha v osebi korenjaškega mornarja Deravenka, ki je dečkova "pestunja", odkar je bil fant rojen. Derevenko je šel prostovoljno s carjem v pregnanstvo. Zanimivo je, da je Alijoša veliko zdravejši in čilejši v Sibiriji, kakor je pa bil v sijajnih očetovih palačah Petrograda. Edino desna noga mu je še pokvarjena; kako je deček dobil to poškodbo, je še vedno tajnost. Drugače pa ima zdravo barvo in kakor izgleda, bo kmalu okreval od posledic strupa, s katerim ga je pital bestija Rasputin, da je lahko obdržal vpliv nad carjem.

Ali medtem, ko se Nikolajevi otroci počutijo zadovoljne in srečne v novih sferah, sta Romanov in njegova žena v pravi mizeriji. Izguba njune oblasti in čarov življenja na carskem dvoru ju nedvomno neizrečeno boli. Kakor že omenjeno, bivša carica skoraj vsak dan iztresa svojo jezo nad revolucionarji z ostrim besedičenjem in psovanjem, toda prejšnji car navadno molči in izraža veliko melanholijo. Revolucionarna vlada je dopustila, da delata družbo pregnanemu Nikolajevu njegova dva bivša uradnika, in sicer grof Fredericks, ki je bil več let dvorni minister, in general Vojekov, bivši vojaški poveljnik v carski palači, kateri je igral posebno vlogo pri iskanju Rasputinovega trupla v reki Nevi z namenom, da ga car lahko pokoplje v srebrni krsti na svojem vrtu, kar se je tudi zgodilo. Tema dvema odkriva Nikolaj svoje bridkosti in se pogovarja z njima o "lepih" dnevih. Carica je smela vzeti s seboj svojo bivšo dvorno damo Nariškinovo.

Poročali so že, da je Nikolaj pridno delal na vrtu v Carskem selu takoj po revoluciji. Pravijo, da je dejal v Tobolsku generalu Vojekovu: "Skoraj vse svoje življenje sem ujetnik. Ne brigam se toliko za prestol, kolikor za to, da bi smel bivati na Krimu in delati na vrtu med cvetlicami. Moja edina želja je, da Rusija zdrobi Nemce. Prav lahko bi živel v republiki."

Kljub tej izjavi je pa zelo dvomljivo, da bi se Romanov sprijaznil z republiko; prej je verjetno, da bivši car pričakuje, da se bodo Rusi v skrajni stiski obrnili nanj kot na nekakšnega odrešenika. Večkrat ga vidijo strastno moliti v tobolski cerkvi in ljudem se dozdeva, da se njegova sedanja molitve ne razlikuje dosti od one, ki so jo slišali iz njegovih ust v Carskem selu. Tam je namreč Nikolaj molil tako-le:

"O vsi svetniki, pomagajte slavni dinastiji Romanovcev, da se zopet vrnejo na svoj prestol!"

Nikolajeva žena Aleksandra, ki je — kakor že omenjeno — bolj nagle jeze, bi mogoče prišla ob pamet vsled ponižanja, če bi toliko premišljevala in strmela predse, kakor dela brenjen car. Očividci poročajo, da samo zato opravlja hišna dela, da lažje pozabi na jezo. Navadno vstane ob osmih zjutraj in gre takoj v kuhinjo. Ona ima — mimogrede omenjeno — spalno sobo v stanovanju. V kuhinji odredi, kaj se ima kuhati ves dan in potem se zatopi v razne vrste kolačev, ki jih pripravlja zase in Nikolaja. Aleksandra misli, da bo spravila soproga v dobro voljo, če mu speče kolač s svojimi lastnimi "caričinimi" rokami, ali nekdanji car se ne da potolažiti. Poročajo tudi, da je zadnje čase naredila veliko sirupa za zimo.

Revolucionarna vlada je dovolila carici, da je vzela s seboj v Sibirijo petnajst kovčegov prtljage. Marsikomu se zdi to dovoljenje precej liberalno, ali če se pomisli, da je petero žensk v pregnani družini, ni taka reč. S seboj je vzela šest oblek in po štiri za vsako hčer. Pravzarav je to prava revščina vpričo dejstva, da je bila carica svoječasno najbolj ekstravagantna odjemalka najglasovitejših šivilj v Parizu, vsled česar je nadkrilila najpotratnejšo miljonarko v Ameriki. Na stotine najkrasnejših kostumov, ki so stali od petsto do dvatisoč rublejv in še več, je prejemala iz Pariza in oblekla jih je mogoče enkrat.

Toda danes mora hospoša Romanova podelati staro obleko, ako se hoče prikupiti Nikolaju. Obleka, zlasti ženska krila, je danes silno draga v Rusiji, in v Tobolsku je sploh ni mogoče dobiti za nobeno ceno.

Pregnana carica žaluje za svojimi kronskimi dragimi kamni. Mnogo njenih draguljev, ki jih je morala ostaviti v palači Carskega sela, danes krasi žene in ljubice vodilnih socialistov in drugih revolucionarnih voditeljev. Javljajo pa, da je Aleksandra poslala v Darmstadt (Nemčija) dober del svojih draguljev, preden je izbruhnila revolucija.

Tobolsk je mesto, ki dela padlemu carju žalostne spomine. Tam je bila prej glavna postaja, skozi katero so se vlekle leto za letom nepregledne procesije revnih pregnancev na svoji tragični poti v Sibirijo. Nekdanji car lahko zre skozi okna svojega stanovanja na barake, v katere so zapirali najboljše Ruse kot živino, odkoder so jih potem gnali dalje proti sibirskim rudnikom. Odkar je bila zgrajena sibirska železnica, niso pregnanci več hodili skozi Tobolsk.

Mnogi pregnanci, ki niso dobili težke kazni, so bili pridržani v Tobolsku. Eden teh, sloveč pisatelj, je izjavil, da birajši preživel dvajset let povsod drugod v Sibiriji, kakor pa samo en dan v Tobolsku.

Nikolaj Romanov je za časa svojega vladanja poslal v Sibirijo najmanj 200,000 možkih in žensk. Zdaj ima priliko, da okusi samo majhen del trpljenja, ki ga je prej prizadjal drugim.

POLICIJA JE REŠILA ZAMORCA PRED LINČANJEM.

Chicago, Ill. — Zamorska drhal je hotela linčati zamorca Thomas Walkerja, ker je obrezal z britvijo zamorko Alice Whitney po vratu, ki služi kot bolniška strežnica v Providentovi bolnišnici.

Detektivi Egan, McDonought in Eisenberg so se morali posluziti samokresov, da so odgnali zamorsko drhal, ki je hotela linčati zamorca.

Po policijskem poročilu je Walker bil žrtev navihancev. Walker je prišel v Chicago iz Indidiana Harborja in je srečal bolniško strežnico na ulici. Šel je z njo na njen dom. Komaj sta bila doma, je ustopil Marcus Farrell v družbi Henry Watkinsa. Farrell je dejal, da je strežnica njegova žena oddal je dva strela na Walkerja. Strežnica je zbežala na dvorišče, Walker je šel za njo in je zahteval od nje $100, ki mu jih je vzela. Ko ni hotela vrniti denarja, ji je z britvijo potegnil po vratu. Zdravniki so napravili 40 šivov, da so zaprli rano. Walker je nato zbežal, toda preganjalci so ga kmalu došli.

KADITE TILLMAN CIGARE.
Unijsko izdelane
Ibykus Cigare 10c
"La Casera" Cigare.....10c
TILLMAN CIGAR CO.
AURORA, MINN.

SLOVENSKIH PREMOGARJEV POTREBUJEMO.
Osemurno delo. Unijski premogorovi. Dela se vsak dan.
Lepa nova stanovanja, opravljena z elektriko in vodo. Dovoljeno, da rejite kokoši in kravo. Lepa šola, cerkve in druga zabavališča v bližini.
V naših premogorovih v Carbonu, Republicu in West Virginiji, vam lahko ponudimo delo s pikom, strojem, "entri" in "kuter" delo. Delo se dobi zunaj in znotraj za navadne delavce; polaganje tračnic. Naša kempa je blizu Charlestona, W. Va. Prve vrste železniična in pouličnа kara vozi v ti okolici. Zelo prijazen prostor za oženjene in samce.
Mi imamo deset premogorovov, premog je ŠTIRI do SEDEM čevljev visok.
Drift premogorovi, odprta luč, plačamo od tone. Absolutno ni plina ne vode. Izvrstno delavno stanje. Poleg UNIJSKE plače damo še bonus za nekatere vrste delo pri nakladanju.
Kdor želi dobro in stalno delo v kateremsibodi naših desetih premogorovov, naj pride osebno ali pa naj piše za pojasnila v svojem materinskem jeziku na našega dobro znanega korespondenta:
MR. MATE SVETLIČIČ, 500 KAN. NAT. BANK BLDG., CHARLESTON, W. VA.
ali pa na naslov
CARBON FUEL CO., SO. CARBON, W. VA.

POZOR, ROJAKI!
Spodaj podpisani želim naznaniti vsem mojim cenjenim odjemalcem in vsem clevelandskim Slovencem, da sem se preselil na prostor, kjer je bil prej več let John Gornik.
Uljudno se priporočam, da me boste še nadalje obiskovali v novem prostoru. Spoštovanjem
JOHN CENTA,
6105 St. Clair Ave. Cleveland, Ohio.